

‘Zonder goede informatie- stroom kun je geen milieucriminelen pakken’

De politie wil de bestrijding van milieucriminaliteit nieuw leven in blazen. Vandaar de aanstelling van Roel Willekens als eerste landelijk programmamanager milieucriminaliteit. Bovenaan zijn lijstje staat een betere informatieuitwisseling. „Veel gemeenten geven informatie niet door aan de politie. Als je maar de helft van het veld ziet, kun je niet de hele wedstrijd analyseren.”

Ja, het was hard nodig dat deze functie er kwam, zo oordeelt Roel Willekens over zijn nieuwe baan als eerste landelijk programmamanager milieucriminaliteit bij de politie. Willekens, een joviale veertiger, waakt er echter voor zijn collega's aan te vallen. Hij wil recht voor zijn raap zijn, maar heeft ook veel begrip. Hij snapt best dat korpsen andere zaken laten voorgaan. Mede daarom verscheen in 2004 het Referentiekader Politiemilieutaak. „Nou dat liep la la”, zegt de programmamanager en zijn hand wappert met de vingers naar beneden van 'mwoah'. Voorlopig krijgt Willekens, met ingang van 1

januari 2010, twee jaar de tijd om de bestrijding van milieucriminaliteit op het gewenste niveau te brengen. Daarvoor heeft hij de steun nodig van zijn eigen collega's bij de politie en van andere opsporingsdiensten.

Uit het rapport ‘Grip op milieuzaken’ van onderzoeksbureau Pro Facto van begin dit jaar rijst een beeld van een politie die milieu niet zo belangrijk vindt. Is dat zo?

„Dé politie bestaat niet.”

En de mensen die het voor het zeggen hebben bij de politie. Vinden die milieu niet belangrijk genoeg?

„Soms wel, soms niet. Eén van de dilemma's is dat de aard van de milieucriminaliteit anders is dan van vermogens- of gewelddscriminaliteit. Er zijn geen aangiften. Ik heb in Oss gewerkt als districtschef. Daar lag van alles op de plank: geweld, drugs, noem maar op. Bloed en spoed gaan altijd voor. Informatie over kinderporno wordt gebracht. Milieu moet je buiten 'zelf gaan halen' en komt dus onderaan. Daarom is ook gezegd: bij de inrichting van de organisatie moet je milieu los organiseren van de waan van de dag.”

Maar in plaats van de afgesproken 480 fte's werken er maar 407 fte's op het werkgebied milieu.

Pro Facto heeft de IMT's (interregionale milieuteams) de RMT's (regionale milieuteams) en de vijf mensen van het milieupertisecentrum van

de politieacademie bij elkaar opgeteld. Maar in de blauwe politieteams zijn ook brigadiers en hoofdagenten met het taakaccenthouderschap milieu. Er zijn mensen bij de regionale informatiecentra die deels aan milieu werken. Bij het IPOL werken achttien fte's aan milieu en bij de KLPD lopen ook opsporingsambtenaren rond met een taakaccenthouderschap milieu. Qua volume is het dik in orde. Het probleem zit veel meer in de kwaliteit.”

Wat is dat probleem dan?

„De RMT's zijn niet allemaal ingericht zoals met de korpschefs is afgesproken. Verder is het bij sommige korpsen moeilijk mensen te vinden voor vacatures. Of ze gebruiken rechercheurs uit milieuteams ook voor andere onderzoeken. Dat is niet de bedoeling.”

Volgens Pro Facto is ook de informatiehuishouding niet in orde.

„Ja, dat ook. Mijn god, daar kun je een boek over schrijven. Computersystemen moeten informatie kunnen uitwisselen, tussen de RMT's onderling en tussen de politie en de Bijzondere Opsporingsdiensten, zoals de VROM-IOD. Dat kan nu niet eens!”

Verder is de organisatie van de opsporing van zware milieucriminaliteit gefragmenteerd, de taakafbakening van opsporingseenheden is niet duidelijk. Zoveel dingen die niet in orde zijn. Waar gaat u zich op richten?

„Wij proberen de laatste jaren een kwaliteitsslag te maken. Dat lukt heel aardig. De vraag is: wat moet je doen om het beter te doen? Dan gaat het erom je op het denken van mensen te richten: als je er zelf niet in gelooft, dan gebeurt het ook niet. En het gaat erom de informatiehuishouding in te richten en teams, structuren, werkprocessen, producten te benoemen.”

Maar geef nu eens heel concreet aan: wat gaat u als eerste doen?

„Capaciteit.

Dat was toch al op orde?

„Dat moet nog meer op orde. En we gaan de korpsen langs. Die moeten

een aantal rollen invullen. De regionale informatieknooppunten (RIK's) moeten bijvoorbeeld een milieucacanthouder hebben.”

Hij geeft het voorbeeld van de informatievoorziening bij terrorismebestrijding waarbij elke dag alle data vanaf de politiewerkvloer naar boven worden doorgeplozen, op zoek naar mogelijk terroristische activiteiten. „Zo'n systeem is er ook voor milieu, maar de informatiestroom stopt nog geregeld bij de RIK's, omdat die niet altijd de juiste mensen of de juiste systemen hebben.”

Met als gevolg dat het landelijke beeld van milieucriminaliteit niet klopt en het beleid dus niet aansluit op de werkelijkheid. Verder wil de

is: wat is het effect? Ik kan meer kracht zetten. Ik kom namens de milieuportefeuillehouder van de raad van korpschefs. Ik kom met een boodschap van de minister.”

Hij pakt een brief uit oktober van de minister van Binnenlandse Zaken erbij met de kernwoorden capaciteit, kwaliteit, prioriteit en informatiehuishouding. Dat er steken vallen bij de bestrijding van milieucriminaliteit is niet alleen aan de politie te wijten, vindt Willekens. Dat zou ook blijken uit eerder onderzoek van het openbaar bestuur richting strafrecht. Daaruit blijkt dat bij 450.000 bedrijven de gemeente het bevoegd gezag is. „Bij tien procent van de bedrijven is iets aan de hand, waar de

---

‘De opsporing van milieuzaken moeten we organiseren, los van de waan van de dag.’

---

programmamanager af van de cultuur van vrijblijvendheid. „De korpschef zegt bijvoorbeeld: we zetten geen veertien maar twaalf man in het RMT. Of: we bevriezen die vacature even. Dat kan niet. Daarom moeten er hardere afspraken komen. In de raad van korpschefs is dat afgesproken.”

En over een jaar gaat u kijken of de korpsen dat ook uitvoeren?

„Eerder nog. In 2007 hebben de korpschefs afgesproken dat we jaarlijks auditen. Bij het eerste gesprek met de korpsen zijn we vriendelijk geweest, maar op sommige plaatsen zijn nu stevige gesprekken gevoerd. Dat is lastig, want de politie moet ook bezuinigen en dan kom je aan met je milieu. En tóch gaan we het doen.”

Waarom bent u daarvoor nodig?

„Tot nu toe hebben vijf mensen van het milieupertisecentrum van de politieacademie vriendelijke gesprekken gevoerd met korpsen. De vraag

politie over geïnformeerd zou moeten worden, volgens afgesproken handhavingsbeleid. Datzelfde geldt voor de bedrijven die onder het gezag van de provincie vallen, dat zijn er 5.200. Wij zouden dus elk jaar ruim 45.000 meldingen moeten krijgen, maar dat zijn er maar ongeveer 18.000.” Willekens' conclusie: „Het bevoegd gezag doet niet wat ze moet doen: toezicht houden, handhaven, informatie uitwisselen. Als je boeven wilt vangen, moet je niet denken dat de wijkagent die zomaar kan ontdekken. Het bestuur zal informatie aan de politie moeten verstrekken. Die informatiestroom is nu te slecht.”

Heeft de politie haar handen niet al vol aan die 18.000 meldingen?

„Allicht hebben de milieupertisecentrum hun handen vol. De vraag is alleen of dat aan de goede zaken is. Als wij alleen met vogeltjes en vuurwerk bezig zijn... Wij hebben onze ketenpartners nodig. Er zijn nog veel gemeenten die ervoor kiezen

>>>

Kort CV

Roel Willekens werkte eerder bij de politie als recherchechef (waaronder een afdeling Milieu) in Nijmegen, als teamchef Nijmegen Centrum, Oost en Waalsprong, en als districtchef in het Land van Cuijk en in Maasland. Daarnaast was (en is) hij landelijk voorzitter van de Strategische Beleidsgroep Milieu en Korpscheftaken, proceseigenaar handhaving in Brabant-Noord en portefeuillehouder Milieu voor de regio Brabant-Noord.

Is dat niet vervelend?

„Het is een extra uitdaging.”

Zegt u dat cynisch?

„Nee. Ik ken het klappen van de zweep, maar cynisme is een foute vorm van energie.” Willekens gaat met elke regionale portefeuillehouder milieu praten. „Dat is geen vriendelijk interview, maar een goed gesprek. Ik vraag hem of hij dezelfde visie heeft als ik, wat hij gaat doen en wanneer het klaar is. Ik ken alle redenen waarom dingen wel of niet gebeuren.”

Kunt u met de vuist op tafel slaan?

„Het gaat om fitnesses”, antwoordt hij. Zo is er de monitor die alle regio's langs de lat legt en die Willekens wil gebruiken om de korpsen te prikkelen beter te presteren. Laatst was er een vergadering van de raad van korpschefs, waarbij de raad een beslissing zou nemen over het politiemilieuplan. Willekens had een gelikt filmpje laten maken waarin een camera vanuit de ruimte inzoomt op locaties in Nederland waar milieucriminaliteit speelde. In beeld verschenen, regio na regio, onderzoek, resultaten en veroordeelden. Of het gebrek daaraan. „Daar zaten de korpschefs te kijken met het beeld: hoe komt mijn regio er vanaf? Wij hadden ze meteen te pakken”, zegt Willekens met een brede grijns. „Uiteindelijk wil je dat de ander vindt dat je het goed hebt gedaan.”

De vervolging van milieucriminaliteit richt zich nog te veel op rechtspersonen, zegt hij. Dat maakt dat er geen verdachten zijn en dat vindt hij maar niks. „Dan is er een boete van tienduizend euro voor een bedrijf en de verontreiniging is ook al onzichtbaar.” Een slechte zaak. „Strafrecht moet gaan om de plegers. Boeven moeten achter de tralies. Dan wordt het ook meteen veel sexier voor de

politie. Vervolging van rechtspersonen is weinig enerverend.”

Wat doet u eraan?

„Ik heb daarover discussies met officieren van justitie. Ik wil dat verdachten achter de tralies komen. De awareness is aan het verbeteren. In ons actieprogramma staat dat bij ieder rechercheonderzoek vervolgingsafspraken staan. Wij willen een deal met justitie. Als wij dit doen, wat gaan jullie er dan mee doen? De OvJ is het gezag. Kóm dan met dat gezag, stuur maar mee.”

Want het kan anders, zo illustreert hij met een onderzoek naar een bedrijf dat een verontreiniging illegaal loosde op de Waal. Probleem bij dat onderzoek was, zo bleek achteraf, dat het zich richtte op het milieueffect op de Waal en dat bleek, door de immense watervracht van de rivier, nul. De verontreiniging werd meteen verdund. „In plaats van op het milieueffect had het onderzoek zich moeten richten op de opzet van de medewerkers van het bedrijf. Dan had je kunnen focussen op de kraan waarmee werd geloosd. Wie zette hem open? Wie was verantwoordelijk? Misschien had de politie daarvoor moeten posten of telefoons moeten af luisteren.”

Heeft u een moeilijke baan?

„Dat weet ik nog niet. Ik ben lange tijd onderhandelaar geweest bij crises, suïcidepogingen, ontvoeringen. Nu zit ik in een heel ander netwerk: op strategisch niveau, dat is heel anders dan de uitvoering.” Maar hij ziet hij ook een parallel: „Ik móet met partners in onderhandeling. Dat is hetzelfde als in een crisis: contact maken, vertrouwen winnen en tot afspraken komen.”

Tekst en foto: Harry Perré

informatie niet door te geven aan de politie. Dat mogen die ambtenaren niet van hun bestuurders. Het brengt de politie in een lastig parket.” Willekens ziet het als het bekijken van een voetbalwedstrijd op tv. „Wij kijken steeds naar het veld, maar als je maar de helft van het voetbalveld in beeld ziet, kun je niet de hele wedstrijd analyseren.”

Daarom kijkt de programmamanager reikhalzend uit naar de komst van de uitvoeringsdiensten. Maar in het bestuurlijk regionaal overleg met de milieuwethouders van een deel van Brabant, waar hij in zijn vorige functie aanschoof, merkte hij dat sommige gemeenten zich schrap zetten. In zijn nieuwe functie zit hij een trapje hoger. Hij moet nu zijn collega's, de portefeuillehouders milieu bij politieregio's, ervan overtuigen dat ze in bestuurlijke regionale overleggen druk op de ketel houden.

Hoezo? Doen ze dat dan niet vanzelf?

„Nee, ik ben geen lijnchef. Al die politieregio's zijn qua beheer eigen bedrijven. De burgemeester van de grootste gemeente is de directeur. Ik heb geen zeggenschap over het werk van de portefeuillehouders.”